

IV

(Tájékoztatók)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL ÉS SZERVEITŐL SZÁRMAZÓ
TÁJÉKOZTATÁSOK

TANÁCS

A Tanács következtetései (2008. november 27.) a számítógépes bűnözés elleni küzdelemre vonatkozó összehangolt munkastratégiáról és konkrét lépésekről

(2009/C 62/05)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA

TUDOMÁSUL VÉVE, HOGY:

- az Európai Unió egyik célja az, hogy fokozatosan létrehozza a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget azáltal, hogy a tagállamok közötti együttes fellépéseket dolgoz ki a rendőri és igazságügyi együttműködés terén,
- az európaiak védelme Európa egyik alapvető feladata. Az Uniónak ezért képesnek kell lennie arra, hogy észlelje a bűncselekmények újonnan kialakuló formáit és a gyors reagálás érdekében a helyzethez igazodva intézkedjen,
- az elmúlt években folyamatosan nőtt az interneten észlelt jogsértések száma, amelyek – mivel az internet felszámolja a határokat – egyre inkább transznacionális jellegűek,
- az Európai Tanács 1999. októberi tamperei ülésén kiemelt fontosságot tulajdonítottak a szervezett bűnözés és a számítógépes bűnözés elleni küzdelemre irányuló stratégiának; a stratégia kiemelt jelentőségét azóta az európai intézmények által végzett számottevő munka megerősítette, különösen az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Régiók Bizottságának szóló, „A számítógépes bűnözés elleni küzdelemre vonatkozó általános politika felé” című, 2007. május 22-i bizottsági közlemény, valamint az információs rendszerek elleni támadásokról szóló, 2005. február 24-i 2005/222/IB kerethatározat⁽¹⁾, amelyet a Bizottság 2009-ben naprakésszé kíván tenni,
- legkésőbb 2010. szeptember 15-ig a Bizottság értékelést fog készíteni az adatok megőrzéséről szóló, 2006. március 15-i 2006/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásáról,
- a Bizottság és az Európa Tanács a számítógépes bűnözés elleni küzdelem céljából már lépéseket tett a hatóságok és a magánszféra közötti partnerség megerősítésére,

- a Bizottság közleményt fog előterjeszteni a szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló európai térség jövőbeli prioritásairól, mely közlemény fel fogja vázolni a következő hosszú távú (2010–2014-re vonatkozó) programot, és melynek foglalkoznia kell a számítógépes bűnözés elleni küzdelemmel is,
- az internetes bűncselekmények bejelentésére szolgáló európai platformot lehetővé tévő nemzeti mechanizmusok létrehozásáról szóló következtetések⁽²⁾ tanácsi elfogadása kifejezi a bűnildözés terén folytatott együttműködés megerősítésének szándékát azáltal, hogy bűnildöző hatóságoknak jelentős és hatékony erőforrásokat nyújt,
- végül, a számítógépes bűnözés elleni átfogó program kidolgozása tűnik uniós szinten a legmegfelelőbb munkamódszernek ahhoz, hogy az e tárgyban jelentkező, vagy a közeljövőben várhatóan jelentkező valamennyi kérdésre megoldást találjunk, és e megoldások megvalósítását nyomon követhessük.

A TANÁCS:

1. ÚGY ÍTÉLI MEG, hogy igen fontos a számítógépes bűnözés különböző elemei ellen folytatott küzdelem, és felkéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy az Európa Tanács számítógépes bűnildözésről szóló egyezményének figyelembevételével határozzanak meg egy közös munkastratégiát.

E stratégiának arra kell törekednie, hogy segítségével még hatékonyabban lehessen kezelni az elektronikus hálózatok segítségével elkövetett többszörös bűncselekményeket. E bűncselekmények olyan aggodalomra okot adó formákban jelennek meg, mint a gyermekpornográfia, a szexuális erőszak valamennyi formája és – a 2002. június 13-i 2002/475/IB kerethatározatban meghatározott – terrorcselekmények.

⁽¹⁾ HLL 69., 2005.3.16., 67. o.⁽²⁾ 13243/08 ENFOPOL 162 CRIMORG 140.

A stratégiának hozzá kell járulnia az elektronikus hálózatokat fenyegető konkrét veszélyek (pl. az információs rendszerek elleni nagyszabású támadások) megoldásához is.

Végül a stratégiának foglalkoznia kell azokkal a módszerekkel is, amelyekkel küzdeni lehet az interneten elkövetett bűncselekmények hagyományos formái, például a személyazonossággal való visszaélés, a személyazonosság-lopás, a csalárd eladások, a pénzügyi jogsértések, az illegális internetes kereskedelem – többek között a kábítószeres és fegyverek tiltott kereskedelme – ellen.

2. ÚGY ÍTÉLI MEG, hogy az elektronikus hálózatokhoz kötődő különféle veszélyekre adandó hatékony válasz keresésének horizontális intézkedésekben kell kifejeződni, például:

a) meg kell erősíteni a hatóságok és a magánszféra közötti partnerséget egyrészt a bűncselekmények által okozott károk észlelésére és megelőzésére szolgáló módszerek közös kidolgozása, másrészt annak érdekében, hogy az e bűncselekményeknek áldozatul eső vállalkozások az elszenvedett bűncselekmények gyakoriságát illetően releváns adatokat nyújtsanak a bűnüldözési hatóságok részére. Konkrétabban javasolt, hogy a Bizottság dolgozza ki az Európa Tanács égisze alatt tartott, 2008. április 1–2-i, a számítógépes bűnözés elleni globális együttműködésről szóló konferencia által elfogadott iránymutatások részleteit, mely iránymutatások célja a hatóságok és a magánszféra közötti partnerség javítása a számítógépes bűnözés elleni küzdelem terén. Ezzel összefüggésben a Tanács tudomásul veszi a Bizottság által szervezett, idén szeptember 25–26-án tartott szakértői ülés befejezésekor tett, mellékelt ajánlásokat;

b) növelni kell az ismereteket és javítani a képzést a számítógépes bűnözés elleni európai küzdelemben résztvevők körében. Különösen célszerű lenne a számítógépes bűnözés elleni küzdelemmel foglalkozó rendőri szervek vezetői hálózatának létrehozása. E kezdeményezés ténylegesen kiegészítené az e területen aktív szakértői csoportok munkáját, és a jövőbeli kockázatok mellett a súlyos esetekkel kapcsolatos sürgős fellépésekre vonatkozó eljárásokat is figyelembe venné az Europol égisze által létrehozott csoporthoz hasonlóan, illetve a Bizottság által létrehozott közös kutatóközpontok munkáját;

c) meg kell erősíteni a technikai és nemzetközi együttműködést a harmadik országokkal – melyeknek egyre gyakrabban kell szembenézniük azzal a csapással, amelyet e bűncselekmények jelentenek –, valamint a technikai segítségnyújtást;

3. Ennek fényében FELKÉRI a tagállamokat és a Bizottságot, hogy – különösen a technológiai változások figyelembevételével – vezessenek be esettanulmányokon alapuló intézkedéseket olyan operatív célú eszközök rövid és középtávú kidolgozása céljából, mint például:

a) rövid távon:

- az internet segítségével elkövetett bűncselekmények bejelentésére szolgáló európai platform létrehozása,
- a magánüzemeltetőkkel konzultálva európai modell kialakítása a bűnüldözési hatóságok és a magánüzemeltetők közötti együttműködési megállapodásra vonatkozóan,
- a nemzeti joggal összhangban annak leírása, hogy mit jelent az interneten elkövetett személyazonossággal való visszaélés,
- nemzeti keretek létrehozása és az internetes bűncselekmények elleni küzdelem modern eszközhöz, az internetes járőrözéshez kapcsolódó legjobb gyakorlatok cseréje, ami lehetővé teszi az álnevekre vonatkozó adatoknak az adatcserére vonatkozó nemzeti joggal összhangban történő, európai szintű megosztását,
- közös nyomozási és vizsgálati csapatok igénybevétele,
- az elektronikus hálózatokon való barangolás, valamint az előre fizetett távközlési termékek anonim jellege okozta problémák megoldása;

b) középtávon:

- az olyan mechanizmusokra vonatkozó információcsere, amelyek a gyermekpornográfiát tartalmazó oldalak blokkolására és/vagy megszüntetésére szolgálnak. A szolgáltatókat ösztönözni kell ezen intézkedések elfogadására. Szükség esetén egy közös feketelista létrehozására európai platformot lehet kialakítani,
- a távnyomozás elősegítése – amennyiben a nemzeti jog ezt lehetővé teszi –, segítve ezzel a nyomozási csapatokat abban, hogy a fogadó ország beleegyezésével gyorsan hozzá tudjanak férni az információkhoz,
- a bűncselekmény-kategóriák ideiglenes meghatározása és statisztikai mutatók kialakítása a számítógépes bűnözés különböző formáira vonatkozó összehasonlítható statisztikák összeállításának ösztönzése érdekében, figyelembe véve az Európai Unió e területen jelenleg végzett munkáját is.

4. FELKÉRI a Bizottságot, hogy értékelje a fenti 2. és 3. pontban foglalt intézkedések végrehajtásának előkészítése tekintetében elért eredményeket. Ennek megfelelően felkéri a tagállamokat arra, hogy tájékoztassák a Bizottságot arról, hogy hogyan járulnak hozzá ehhez.

5. FELSZÓLÍT arra, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése területének következő hosszú távú programja (2010–2014) keretében hosszabb távú kiegészítő intézkedéseket kell bevezetni.

MELLÉKLET

1. A bűnüldöző hatóságokat és a magánszférát ⁽¹⁾ ösztönözni kell arra, hogy operatív és stratégiai információcserét kezdjenek a számítógépes bűnözés újonnan megjelenő típusainak azonosítására, és az ellenük való küzdelemre vonatkozó kapacitásuk megerősítése érdekében. A bűnüldöző hatóságokat ösztönözni kell arra, hogy a szolgáltatóknak nyújtsanak tájékoztatást a számítógépes bűnözés trendjeiről.
2. A tagállamokat különösen arra kell ösztönözni, hogy alakítsanak ki egységes rendszert a bűnüldöző hatóságok és a magánszféra közötti operatív és stratégiai információcserére. E rendszer alapvető elemei közé tartoznak az alábbi struktúrák és eljárások:
3. Állandó kapcsolattartók: a megkeresés-válaszadás folyamatainak egyértelműbbé és hatékonyabbá tétele érdekében állandó bűnüldözési kapcsolattartókat kell létrehozni, továbbá ezek magánszférabeli megfelelőit. A magánszféra kapcsolattartójának „ügyeletet” is biztosítania kell a bűnüldöző hatóságok sürgős megkereséseinek megválaszolása érdekében. A bűnüldöző hatóságoknak és a magánszférának meg kell állapodnia arról, hogy mit tekintetnek „sürgősnek”.
4. A magánszférát és a bűnüldöző hatóságokat ösztönözni kell arra, hogy oktatás, képzés és a szolgáltatásaikhoz és műveleteikhez nyújtott egyéb támogatással segítsék egymást.
5. Formanyomtatvány a megkeresésekhez: Nemzeti szinten – és lehetőség szerint a harmadik országok esetében is – a bűnüldöző hatóságoknak egységesíteniük kell a megkeresések elküldésekor és a megkeresések megválaszolásakor használt formanyomtatványt. A magánszférának ezen utóbbi formanyomtatványt kellene használnia a bűnüldöző hatóságok megkereséseire adott válaszához. Minimumkövetelményként a bűnüldöző hatóságoktól származó megkereséseknek írásban kell történniük, lehetőleg elektronikus formában, és az alábbi információkat kell tartalmazniuk:
 - hivatkozási szám,
 - hivatkozás a jogalapra,
 - a kért konkrét adatok,
 - időzóna,
 - a megkeresés forrásának ellenőrzését lehetővé tévő információ.
6. A megkeresések prioritási szintjei: A bűnüldöző hatóságoknak és a magánszférának meg kell állapodnia egy olyan rendszerről, amely prioritási szinteket rendel hozzá a bűnüldöző hatóságoktól származó, a magánszférának küldött megkeresésekhez.
7. A bűnüldöző hatóságoknak és a magánszférának szem előtt kell tartania a megkeresések küldésének és megválaszolásának költségeit. Olyan eljárásokat kell kialakítani, amelyek figyelembe veszik e tevékenységek pénzügyi hatásait, és meg kell vizsgálni az érintett feleknek nyújtott költség-visszatérítés vagy méltányos kompenzáció kérdését.
8. Az Európai Bizottság, a tagállamok és a magánszféra szereplői felkérést kapnak, hogy könnyítsék meg a fenti 1–7. pont-ra vonatkozó legjobb gyakorlatok cseréjét a nemzeti mechanizmusok közelítése, valamint annak érdekében, hogy idővel létrejöjjön az operatív és stratégiai információk cseréjének uniós szintű rendszere.

⁽¹⁾ A „magánszféra” kifejezés nem csak a magánszektorhoz tartozó vállalkozásokat jelöli, hanem kiterjed az információs és kommunikációs technológiai ágazatának érintett szereplőire is, ideértve a számítástechnikai katasztrófa-elhárító csoportokat is.